

УДК 364.4-053.6:613.86:373.5:001.8

DOI <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2026-2-19-25>

Лічман Катерина Василівна,

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність П10 Соціальна робота та консультування
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Лубни, Україна.
k.v.lichman@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0004-6174-6882>

ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. На часі концептуальна трансформація вітчизняних освітніх інституцій на осередки цілеспрямованого формування ментального здоров'я дітей та молоді закріплена на вищому нормативно-правовому рівні. Відповідний стратегічний вектор розширення функціоналу системи освіти регламентовано розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 року, яким було затверджено план заходів на 2024–2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року (Про схвалення Концепції..., 2017; Про затвердження Плану заходів..., 2024). Зокрема, у зазначеному урядовому документі наголошено на доцільності інтеграції навчання навичкам життєстійкості та самопомоги як обов'язкової складової освітніх програм на всіх рівнях.

Практичним підґрунтям для реалізації означеного завдання та свідченням системної державної уваги до психологічного стану населення слугує розгортання масштабних проєктів, визначальним серед яких є Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». Зазначена ініціатива, започаткована у 2022 році, спрямована на забезпечення психосоціальної допомоги громадянам і розбудову культури піклування про власне ментальне здоров'я (Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?», 2022).

Інтенсифікація відповідних зусиль на загальнодержавному рівні зумовлена сучасним етапом розвитку українського суспільства, який позначається значними соціокультурними трансформаціями та наслідками тривалих воєнних дій на території України. В окреслених умовах ментальний ресурс молодих українців набуває значення стратегічного соціального капіталу країни; відтак, процеси його накопичення та збереження виступають фундаментальними чинниками гарантування соціальної стабільності на етапі повоєнного відновлення держави, що виводить завдання формування ментального здоров'я підлітків у закладах загальної середньої освіти у площину національного пріоритету.

Вирішальна роль освітнього середовища у часи кризових викликів знаходить своє наукове підтвердження у працях вітчизняних фахівців. Зокрема, Я. Омельченко наголосила, що у сучасних кризових умовах збереження ментального здоров'я дітей становить пріоритетний напрям організації освітнього простору, а відтак зумовлює необхідність впровадження відповідних цілеспрямованих заходів задля реалізації цього завдання (Омельченко, 2024, с. 4). Стверджуємо, що з огляду на наявні суспільні запити та окреслені державні орієнтири, розроблення й теоретичне обґрунтування інноваційних механізмів формування ментального здоров'я підлітків у закладах

загальної середньої освіти постає як одне з вагомих завдань для сучасної соціальної роботи та психолого-педагогічної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі аспекти заявленої проблеми висвітлено вітчизняними науковцями: М. Гриньовою, С. Яланською (2023), О. Олійником, О. Солошенко (2024) В. Панком, С. Максименком, С. Слюсаревським, Л. Прохоренко, Н. Чепелевою (2024) та іншими. Однак, вважаємо, попри наявні наукові напрацювання, методологічні засади дослідження проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій у закладах загальної середньої освіти потребують обґрунтування та уточнення із позицій загальнонаукової методології.

Мета статті – визначення основних загальнонаукових методологічних підходів до проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій у закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. *Загальнонауковому рівню* належить роль специфічної «*проміжної методології*», яка гарантує ефективну інтеграцію філософських світоглядних ідей із фаховими теоретико-методологічними конструктами спеціальних дисциплін (Добронравова та ін., 2018, с. 33). Звернення до цього рівня методології у координатах заявленої проблематики забезпечує вирішення двох стратегічних дослідницьких завдань: по-перше, дозволяє застосувати універсальні пізнавальні принципи для фундаментального теоретичного аналізу феномену формування ментального здоров'я підлітків; по-друге, формує надійну базу для наукового вивчення ефективності застосування івент-технологій, що водночас забезпечує впорядкованість та цілеспрямованість соціально-педагогічної роботи у просторі закладу загальної середньої освіти. Саму ж методологію, з огляду на міжгалузевий характер, поліаспектність та структурну складність досліджуваного феномену, трактуємо як багаторівневу ієрархічну конструкцію, що органічно поєднує філософські засади, норми наукового пізнання та комплекс конкретних процедур (Гончаренко, 1997, с. 207; Філософський енциклопедичний словник, 2002, с. 374;

Кремень, Ільїн, 2005, с. 379; Добронравова та ін., 2018, с. 30).

Архітектоніка методологічного апарату загальнонаукового рівня постає як комплексна система підходів, принципів і скоординованих груп методів (Чернілевський та ін., 2010, с. 170–172; Добронравова та ін., 2018, с. 33; Данильян, Дзьобань, 2019, с. 154). Внутрішня логіка наукового пошуку детермінує використання узгодженої конфігурації **термінологічного, системного, комплексного та міждисциплінарного підходів**, що дозволяє здійснити послідовний рух від теоретичних узагальнень до емпіричної перевірки з дотриманням базових загальнологічних операцій.

Стратегія з'ясування природи явищ шляхом деталізації їхнього змісту, генезису та ієрархії понять становить сутнісне ядро **термінологічного підходу**, який слугує інструментом забезпечення термінологічної однозначності (Букач, Попова, Клименюк, 2009, с. 113; Данильян, Дзьобань, 2019, с. 185–186; Дзьобань, 2025, с. 99). Відтак, необхідність першочергової систематизації понятійно-категоріального апарату дослідження безпосередньо зумовлює звернення до зазначеного інструментарію. Залучення методів критичного огляду наявних визначень у комплексі з конструктивно-аналітичними процедурами дозволяє виділити ключові характеристики об'єктів вивчення та синтезувати авторські дефініції. Завдяки цьому уможлиблюється концептуалізація поняття «ментальне здоров'я підлітка» через інтеграцію медичних, психологічних і ноологічних вимірів, а також обґрунтування соціально-педагогічної природи категорії «івент-технології» з її подальшим введенням до фахового категоріального апарату. Процедура операціоналізації понять посилює методологічний інструментарій (Чернілевський та ін., 2010, с. 170–171), оскільки цей метод виконує функцію сполучної ланки з емпіричним рівнем дослідження, перетворюючи абстрактні теоретичні конструкти на систему чітких вимірюваних параметрів, необхідних для об'єктивного оцінювання результативності наукового пошуку.

Водночас стверджуємо, що ґрунтовний аналіз та операціоналізація ключових понять є необхідною, проте не вичерпною передумовою дослідження; осягнення ж цілісного процесу формування ментального здоров'я підлітків, де особистість, освітнє середовище та івент-технології перебувають у безперервній взаємодії, вимагає залучення системного бачення. Теоретичним орієнтиром для нього слугує класична дефініція С. Гончаренка, згідно з якою сутнісне наповнення *системного підходу* полягає у розкритті цілісності складних об'єктів та виявленні їхніх внутрішніх зв'язків задля зведення у єдину теоретичну картину (Гончаренко, 1997, с. 305). Використання зазначеної загальнонаукової методологічної концепції орієнтує дослідника на розгляд багатовимірних явищ як систем, тобто як об'єктивної єдності закономірно пов'язаних елементів, взаємодія яких генерує нову якісну цілісність (Філософський енциклопедичний словник, 2002, с. 583–584). Природа ключових конструктів заявленої проблеми методологічно вимагає впровадження системного підходу: особистість підлітка у координатах ноологічного виміру є ієрархічною організацією фізичної, психічної та духовної підсистем; феномен ментального здоров'я функціонує як динамічна структура компонентів; івент-технології упорядковуються як система соціально-педагогічних впливів, а заклад загальної середньої освіти постає метасистемою формування зовнішніх умов взаємодії зазначених системних утворень.

Обов'язкова конкретизація інструментальних принципів системного підходу відповідно до специфіки дослідження забезпечує його релевантність заявленій проблематиці та цілям наукового пошуку (Важинський, Щербак, 2016, с. 58); відтак, вважаємо необхідним екстраполювати теоретичні положення щодо системного підходу, представлені у працях О. Кустовської, С. Важинського, Т. Щербак та О. Данильяна, О. Дзьобань і окреслити систему регулятивів у контексті проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій у закладах загальної середньої освіти (Кустовська, 2005, с. 10–11;

Важинський, Щербак, 2016, с. 58–60; Данильян, Дзьобань, 2019, с. 190–191). Методологічним центром цієї системи регулятивів є *принцип цілісності*, який визначає ментальне здоров'я підлітка як неподільну єдність із взаємозумовленими змінами в її сферах. Зазначений норматив тісно переплітається з *принципом глобальної мети*, що безпосередньо підпорядковує функціонування кожного елемента івент-технологій генеральному завданню. *Принцип ієрархічності* дозволяє позиціонувати підлітка як частину учнівського колективу, що органічно входить до макросистеми закладу освіти. *Принцип функціональності* фіксує залежність архітекtonіки та змістового наповнення івент-технологій від їхнього призначення, тоді як *принцип взаємозалежності системи та середовища* підкреслює активний характер формування ментального здоров'я під час контакту із зовнішнім освітнім простором.

Важливою властивістю системи є *емерджентність або неадитивність* (Чернілевський та ін., 2010, с. 43; Важинський, Щербак, 2016, с. 65): саме вона гарантує, що скоординоване впровадження івент-технологій продукує нові інтегративні якості окресленої системи впливів – здатність формувати стійке ментальне здоров'я підлітків як особистісне новоутворення. Досягти такого результату за умов застосування розрізнених, фрагментарних соціально-педагогічних інтервенцій неможливо.

Стверджуємо, що розуміння лише системної архітекtonіки досліджуваної проблеми виявляється недостатнім, оскільки на практиці становлення ментального здоров'я детермінується складною взаємодією біологічних, психологічних та соціальних чинників, вичерпне пізнання яких виходить за межі можливостей окремої наукової дисципліни. Відтак, зазначена багатовимірність феномену вимагає паралельного залучення *комплексного підходу* на засадах принципу дисциплінарної кооперації (Дзьобань, 2025, с. 93) задля інтеграції теоретичного інструментарію суміжних із соціальною роботою галузей – передусім психології та педагогіки. Вважаємо поєднання цих

підходів важливим етапом наукового пошуку, оскільки комплексний підхід забезпечує всебічне вивчення об'єкта через накопичення фактологічного матеріалу та врахування розмаїття обставин, тоді як системний підхід пояснює глибинні закономірності та внутрішню архітектоніку феномену (Староста, 2023, с. 6). Таким чином, саме взаємодоповнення цих методологічних стратегій створює оптимальну дослідницьку оптику, яка гарантує як широту охоплення біопсихосоціального контексту становлення досліджуваного феномену, так і структурну впорядкованість запропонованих соціально-педагогічних інтервенцій.

Отримання синтетичного знання на стику предметних полів різних галузей знання шляхом реалізації принципу синергії визначає зміст *міждисциплінарного підходу* (Дзьобань, 2025, с. 93). Локалізація дослідження на перетині соціальної роботи, психології, педагогіки та івент-менеджменту, де класичний інструментарій ізольованих дисциплін виявляється недостатнім для забезпечення бажаного ефекту, детермінує доцільність застосування цього підходу. У просторі формування ментального здоров'я підлітків міждисциплінарний підхід виконує роль інструменту трансферу технологій, органічно інтегруючи специфічні надбання психології, педагогіки, культурології та івент-менеджменту в площину соціальної роботи. Унаслідок такої крос-галузевої взаємодії

івент трансформується в інтегративну соціально-педагогічну технологію, здатну здійснювати системний комплексний вплив на особистість підлітка через гармонійне поєднання виховних, психотерапевтичних та рекреаційних функцій.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладені міркування, констатуємо: у межах обґрунтованого комплексу загальнонаукових підходів *термінологічний* підхід забезпечує концептуалізацію базових понять дослідження, *системний* – уможлиблює розгляд івент-технологій як упорядкованої системи соціально-педагогічних впливів зі специфічними емерджентними властивостями, *комплексний* – дозволяє досягнути багатовимірності підлітка як цілісної особистості, що активно взаємодіє зі складним освітнім середовищем, а *міждисциплінарний* – забезпечує органічну інтеграцію здобутків психології, педагогіки, культурології та івент-менеджменту в теорію і практику соціальної роботи. У підсумку застосування окресленого методологічного інструментарію визначає стратегічний вектор наукового пошуку, проте вимагає подальшої проєкції на площину конкретно-наукового знання.

Перспективи подальших розвідок передбачають дослідження конкретно-наукової методології проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій.

Література

1. Букач М. М., Попова Т. С., Клименюк Н. В. Основи наукових досліджень у соціальній роботі : навч. посіб. / за ред. М. М. Букача. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. 284 с.
2. Вайжинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 366 с.
4. Гриньова М., Яланська С. Ментальне здоров'я учасників освітнього процесу в умовах війни. *Психологія і соціальна робота у XXI столітті* : зб. наук. матеріалів I Міжнарод. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 1–3 лист. 2023 р.). Полтава, 2023. С. 16–19.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
6. Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів. Київ, Одеса : Фенікс, 2025. 284 с.
7. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
8. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
9. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.

10. Олійник О., Солошенко О. До питання нарративу ментального здоров'я в освітній діяльності. *Новий колегіум*. 2024. № 3(115). С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.34142/10.34142/nc.2024.3.37>
11. Омельченко Я. М. Збереження ментального здоров'я дітей в освітньому середовищі у сучасних кризових умовах : наукова доповідь загальним зборам НАПН України «Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді», 22 листопада 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. Т. 6, № 2. С. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6223>
12. Панок В. Г., Максименко С. Д., Слюсаревський М. М., Прохоренко Л. І., Чепелева Н. та ін. Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді : монографія / НАПН України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ, 2024. 188 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188>
13. Про затвердження Плану заходів на 2024–2026 роки з реалізації концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 572-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text>
14. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». Розробка та підтримка порталу, 2024 рік. URL: <https://howareu.com/pro-prohramu>
15. Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#n8>
16. Староста В. І. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи здобувачів освіти. Вид. 2-е, випр. і доп. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с.
17. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. Шинкарука. Київ : Абрис, 2002. 751 с.
18. Чернілевський Д. В., Антонова О. Є., Барановська Л. В., Вознюк О. В. та ін. Методологія наукової діяльності : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. / за ред. проф. Д. В. Чернілевського. Вінниця : АМСКП, 2010. 484 с.

References

1. Bukach, M. M., Popova, T. S., & Klymeniuk, N. V. (2009). *Osnovy naukovykh doslidzhen u sotsialni roboti* [Fundamentals of scientific research in social work]. Mykolaiv: ChDU im. Petra Mohyly [in Ukrainian].
2. Vazhynskiy, S. E., & Shcherbak, T. I. (2016). *Metodyka ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen* [Methods and organization of scientific research]. Sumy: SumDPU imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian].
3. Honcharenko, S. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
4. Hryniova, M., & Yalanska, S. (2023). Mentalne zdoroviia uchasnykiv osvithnioho protsesu v umovakh viiny [Mental health of participants in the educational process in wartime]. *Psykhohiia i sotsialna robota u XXI stolitti – Psychology and social work in the 21st century: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Forum*. (pp. 16–19). Poltava [in Ukrainian].
5. Danyliian, O. H., & Dzioban, O. P. (2019). *Metodolohiia naukovykh doslidzhen* [Methodology of scientific research]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
6. Dzioban, O. P. (2025). *Metodolohiia, orhanizatsiia ta tekhnolohiia naukovykh doslidzhen* [Methodology, organization, and technology of scientific research]. Kyiv, Odesa: Feniks [in Ukrainian].
7. Dobronravova, I. S., Rudenko, O. V., Sydorenko, L. I. et al. (2018). *Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen* [Methodology and organization of scientific research]. Eds. I. S. Dobronravova (p. 1), O. V. Rudenko (p. 2). Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].
8. Kremen, V. H., & Ilyin, V. V. (2005). *Filosofii: myslyteli, idei, kontseptsii* [Philosophy: thinkers, ideas, concepts]. Kyiv: Knyha [in Ukrainian].
9. Kustovska, O. V. (2005). *Metodolohiia systemnoho pidhodu ta naukovykh doslidzhen: kurs lektsii* [Methodology of the systematic approach and scientific research: lecture course]. Ternopil: Ekonomichna dumka [in Ukrainian].
10. Oliinyk, O., & Soloshenko, O. (2024). Do pytannia naratyvu mentalnoho zdoroviia v osvithnii diialnosti [On the issue of mental health narrative in educational activities]. *Novyi kolehium – New collegium*, 3(115), 37–44. DOI: <https://doi.org/10.34142/10.34142/nc.2024.3.37> [in Ukrainian].
11. Omelchenko, Ya. M. (2024). Zberezhennia mentalnoho zdoroviia ditei v osvithniomu seredovyschi u suchasnykh kryzovykh umovakh: naukova dopovid zahalnym zboram NAPN Ukrainy «Zakhyst i pidtrymka mentalnoho zdoroviia ukraintsiv v umovakh voiennoho stanu: vyklyky i vidpovidi» [Preserving children's mental health in the educational environment in the current crisis conditions: scientific report to the general meeting of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine «Protecting and supporting the mental

health of Ukrainians in a state of martial law: challenges and responses»]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 6(2), 1–6. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6223> [in Ukrainian].

12. Panok, V. H., Maksymenko, S. D., Sliusarevskyi, M. M., Prokhorenko, L. I., et al. (2024). Zakhyst i pidtrymka mentalnoho zdorovia ukraintyv v umovakh voiennoho stanu: vyklyky i vidpovidi [Protection and support of the mental health of Ukrainians under martial law: challenges and answers]. Kyiv. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188> [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2024–2026 roky z realizatsii Kontseptsii rozvytku okhorony psykhichnoho zdoroviia v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 chervnia 2024 roku № 572-r. [On approval of the Action Plan for 2024–2026 for the implementation of the Concept of mental health care development in Ukraine for the period until 2030: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 572-r dated June 21, 2024]. (2024). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

14. Vseukrainska prohrama mentalnoho zdorovia «Ty yak?» [All-Ukrainian mental health program «How are you?»]. Retrieved from <https://howareu.com/pro-prohramu> [in Ukrainian].

15. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku okhorony psykhichnoho zdoroviia v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 hrudnia 2017 roku № 1018-r. [On approval of the Concept for the Development of Mental Health Care in Ukraine for the Period until 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1018-r dated December 27, 2017]. (2017). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#n8> [in Ukrainian].

16. Starosta, V. I. (2023). Metodolohiia naukovykh doslidzhen [Methodology of scientific research]. Uzhhorod: DVNZ «UzhNU» [in Ukrainian].

17. Shynkaruk, V. (Ed.). (2002). Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Kyiv: Abrys [in Ukrainian].

18. Chernilevsky, D. V., Antonova, O. Ye., Baranovska, L. V., Vozniuk, O. V. et al. (2010). Metodolohiia naukovoi diialnosti [Methodology of scientific activity]. Ed. D. V. Chernilevsky. Vinnytsia: AMSKP [in Ukrainian].

Лічман К. В. Загальнонаукові методологічні підходи до проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій у закладах загальної середньої освіти

У статті визначено основні загальнонаукові методологічні підходи до проблеми формування ментального здоров'я підлітків засобами івент-технологій у закладах загальної середньої освіти та аргументовано залучення їх узгодженої конфігурації: термінологічного, комплексного, системного та міждисциплінарного. Акцентовано увагу на тому, що в умовах соціокультурних трансформацій та тривалих воєнних дій в Україні збереження ментального ресурсу підлітків набуло статусу пріоритетного загальнодержавного завдання. З'ясовано, що термінологічний підхід, посилений методом операціоналізації понять, забезпечує концептуалізацію базових конструктів дослідження та їх трансформацію у систему вимірюваних параметрів. Обґрунтовано роль системного підходу, який уможливує розгляд івент-технологій як цілісної, упорядкованої системи соціально-педагогічних впливів, здатних формувати стійке ментальне здоров'я підлітків. Виявлено, що комплексний підхід дозволяє досягнути багатовимірності підлітка як цілісної особистості у нерозривній взаємодії з освітнім середовищем. Охарактеризовано міждисциплінарний підхід як інструмент трансферу технологій, що інтегрує здобутки психології, педагогіки, культурології та івент-менеджменту в теорію і практику соціальної роботи. Зроблено висновок, що обґрунтований методологічний інструментарій визначає стратегічний вектор наукового пошуку та вимагає подальшої проєкції на площину конкретно-наукового знання.

Ключові слова: ментальне здоров'я підлітків, івент-технології, загальнонаукові підходи, термінологічний підхід, комплексний підхід, системний підхід, міждисциплінарний підхід.

Lichman K. V. General scientific methodological approaches to the problem of forming mental health in adolescents using event technologies in general secondary education institutions

The article defines the main general scientific methodological approaches to the problem of forming mental health in adolescents using event technologies in general secondary education institutions and argues for the use of their coordinated configuration: terminological, comprehensive, systemic, and interdisciplinary. Emphasis is placed on the fact that in the context of sociocultural transformations and prolonged military actions in Ukraine, preserving the mental resources of adolescents has become a priority national task. It has been established that the terminological approach, reinforced by the method of operationalization of concepts, ensures the conceptualization of the basic constructs of the study and their transformation into a system of measurable parameters. The role of a systematic approach is substantiated, which makes it possible to consider event technologies as a holistic, orderly

system of socio-pedagogical influences capable of forming the stable mental health of adolescents. It has been found that a comprehensive approach allows us to comprehend the multidimensionality of adolescents as holistic personalities in close interaction with the educational environment. An interdisciplinary approach is characterized as a tool for technology transfer that integrates the achievements of psychology, pedagogy, cultural studies, and event management into the theory and practice of social work. It is concluded that a well-founded methodological toolkit determines the strategic vector of scientific research and requires further projection onto the plane of concrete scientific knowledge.

Key words: mental health of adolescents, event technologies, general scientific approaches, terminological approach, comprehensive approach, systematic approach, interdisciplinary approach.

Дата першого надходження статті до видання: 16.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

